

SAMENLEZEN

Wanneer je samen leest, ga je met een groep aan de slag rond een tekstfragment gecombineerd met een gedicht. De leerkracht of verteller leest de tekst fragment per fragment voor. Aan de hand van vragen wordt er dieper ingegaan op elk tekstfragment. Er kan gepraat worden over de tekst zelf of over dingen die de tekst oproept. Op die manier verken je samen de tekst op een andere manier. Je geeft geen introductie over het verhaal, de auteur of de stijl. Als leerkracht vertel je ook niet waarover de tekst volgens jou gaat. Op deze manier creëer je unieke gesprekken waar iedereen die wil zijn of haar inbreng kan geven.

VOORBEREIDING

- Selecteer kwaliteitsvol leesmateriaal, aangepast aan de leeftijd. Selecteer een fragment van maximum twee bladzijden uit een boek of een kortverhaal. Kies ook een gedicht dat (thematisch) aansluit bij het tekstfragment.
- Hou zoveel mogelijk rekening met de interesses van leerlingen bv. stel twee tekstfragmenten en gedichten kort voor en vraag de leerlingen waar hun voorkeur naar uitgaat.
- Bereid het voorlezen en de tekstbespreking voor: waar ga je pauzeren bij het voorlezen?, welke vragen kan je stellen bij een deel van de tekst? ...
- Denk na over differentiatie: welke leerlingen hebben extra ondersteuning of begeleiding nodig?
- Voorzie het nodige materiaal: een exemplaar van het boek (en eventueel de dichtbundel), een kopie van de tekst en het gedicht voor elke leerling ...
- Denk na over een goede organisatie bv. zoek een rustige ruimte waar je niet gestoord wordt. Een sessie duurt gemiddeld tussen een uur tot een uur en half, afhankelijk van de lengte van de tekst.

Heb je niet veel tijd? Ga dan enkel aan de slag met het gedicht. Dit kan dienen als opwarmer of afsluiter van een les.

ROL ALS FACILITATOR

Stel je op als facilitator, dit betekent:

- Lees voor, stel vragen, luister en verbind.
- Waardeer alle antwoorden van leerlingen: alle antwoorden zijn juist.
- Laat stiltes vallen en pauzeer vaak.
- Aanvaard dat leerlingen zwijgen.
- Koppel altijd terug naar de tekst.
- Verbind gedachten en ervaringen van leerlingen.
- Verklaar als verteller niet op voorhand alle moeilijke woorden. Laat de leerlingen elkaar helpen.
- Je geeft geen les, want alle antwoorden zijn juist.

VERLOOP SESSIE

FASE 1 – TEKST VOORLEZEN

Lees het eerste deel van je tekst voor. Laat de leerlingen meelesen op hun exemplaar.

- Stop na een alinea, na enkele zinnen ...
- Beslis dit op voorhand of wacht af wanneer er reactie van je groep komt.
- Stel stimulerende vragen waardoor je leerlingen kunnen inpikken op de tekst of op het verhaal.
- Lees fragment per fragment verder.

FASE 2 – TEKST VERDIEPEN VIA VRAGEN STELLEN

Verdiep je – samen met de leerlingen – in elk gelezen fragment. Stel vragen.

Er zijn verschillende niveaus van vragen stellen. Start je sessie met vragen op niveau 1 en verdiep waar je kansen ziet. Laat regelmatig stiltes vallen, niemand moet antwoorden, iedereen krijgt de ruimte om te spreken of om louter te luisteren.

Niveau 1: check

- Waar zijn we?
- Wat gebeurt er?
- Wie vertelt er, denk je?
- Wie leren we kennen?

Niveau 2: leg link naar persoonlijke emoties

- Welke woorden vind je mooi?
- Wat vind je mooi?
- Wat vind je grappig?
- Hoe voelt die persoon zich denk je?

Niveau 3: graaf dieper

- Voel jij je soms ook zo?
- Waar zit dat gevoel in jou?
- Hoe komt het, dat je dat voelt?
- Wie vertelt daar wel eens over bij jou?

FASE 3 – GEDICHT VOORLEZEN EN VERDIEPEN

- Lees het gedicht twee keer voor.
- Verdiep je – samen met de leerlingen – in het gedicht. Stel vragen (zie hierboven).
- Vraag naar linken of connecties tussen de tekst en het gedicht.

FASE 4 – AFRONDING

Ga af op het gevoel aan het einde van een sessie en beoordeel welke afsluiter je gebruikt.

- Laat een stilte vallen.
- Vraag een leerling om het gedicht nog eens voor te lezen.
- Vraag naar ervaringen: wat hebben we anders gedaan dan in een andere les?

VOORBEELD GEDICHT

IN JE HOOFD

In je hoofd
kun je alles.
Fietsen naar de maan,
op de wolken staan.
Strelen met je handen los,
lopen door een donker bos.
Vechten als een tijger,
dansen met een elf.
Afscheid nemen zonder tranen,
alles gaat vanzelf.

Theo Olthuis

Uit bundel: In je hoofd kun je alles, Uitgeverij Holland, 2007

MOGELIJKE VRAGEN:

- Wat vind je een mooie zin?
- Wie herkent zich hierin?
- Wat zou je zelf willen kunnen?
- Wat kan jij in je hoofd?
- Fietsen naar de maan hoe voelt dat?
- Mag je geen tranen tonen? Waarom niet?
- Stel dat alles vanzelf gaat, hoe zou je dat vinden?

Deze lesfiche werd opgesteld i.s.m. Ilona Plichart. Meer info via <https://www.ilonaplichart.be/>

